

«Будівничий Великої держави Ярослав Мудрий та його доба»

970 років від дня смерті
Ярослава Мудрого (978–1054),
Великого князя Київського,
державного та політичного
діяча

«Надійшов кінець життя Ярославу, і віддав він душу свою місяця лютого в двадцятий день... і поклали його в мармурову раку у церкві святої Софії, і плакав за ним Всеволод і люди всі», – так повідомляє про кончину князя Нестор Літописець у «Повісті врем'яних літ».

В цьому році відзначається ювілейна дата, 970 років від дня смерті Ярослава Мудрого – Великого князя київського, сина Володимира Святославича, святителя Київської Русі.

Ярослав, син Володимира Великого і полоцької княгівни Рогнеди Рогволодівни, народився близько 980 року. Його дитинство пройшло в передмісті Києва - Предславинному.

Після прийняття Володимиром християнства Ярослава охрестили ім'ям Юрія (Георгія). По досягненню повноліття княжича відправили в далеку Ростовську землю, простори якої треба було підкорити й освоїти. Опинившись там, Ярослав узявся за князівське управління, спираючись на прибулих з ним дружинників. Водночас навертав у християнство місцеве населення. На початку XI ст. ним було засноване місто Ярославль.

1019 року Ярослав Мудрий, загартувавшись у міжособних війнах та здобувши досвід та авторитет, став київським Великим князем.

Князювання Ярослава (1019–1054) вважається епохою величі Київської Русі.

Саме в цей час Київська Русь досягла зеніту своєї могутності і стала в один ряд з найбільш потужними європейськими державами. **З іменем Ярослава Мудрого пов'язаний розквіт держави, її культури, писемності та науки. Цей період ще називають «золотим віком». За любов до книжок Ярослава прозвали Мудрим.**

Ярослав Мудрий по праву вважається одним з найбільш величних правителів не тільки Русі, а й Європи. За роки свого правління він вивів Київське князівство на новий виток світового розвитку. Було розширено територію Київської Русі, укріплено кордони, встановлено контакти з багатьма європейськими країнами. Князь приділяв велике значення внутрішньому устрою держави: поширював християнство (літописці називали його "Богохранимим" та "Богомудрим"), засновував міста, монастирі, будував храми та собори, розбудовував столицю – Київ, створив школу і бібліотеку при Софійському соборі, започаткував укладання першого літописного зводу.

**«Але мудрість Ярослава
Вся була в його ділах,
У державнім будівництві,
Владі, устрою, в судах...»
"Княжа Україна. Ярослав Мудрий" О. Олесь**

Визначною була законодавча діяльність Ярослава Володимировича: розпочато кодифікацію давньоруського права, **створено перший загальнодержавний збірник писаного українського права "Правда Ярослава"**, яка мала за мету захист людського життя.

Збудовані ним монастирі перетворювалися на осередки культури та освіти. У **Софії Київській князь заснував першу на Русі бібліотеку та скрипторій** – майстерню з перепису книг, де перекладалися на давньоруську мову грецькі тексти, переписувалися книги, привезені з Болгарії та Моравії, створювалися оригінальні літературні твори різних жанрів, з'явилося перше так зване "Найдавніше літописне зведення 1037 року."

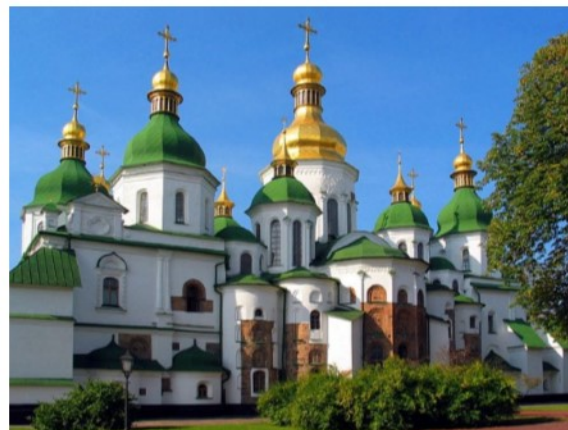
**"Книги – це ріки,
що напоюють моря"
Ярослав Мудрий**

У роки правління князя Київська Русь підтримувала тісні контакти з Візантією, Польщею, Францією, Німеччиною, Угорщиною, скандинавськими країнами, а з деякими з них, Францією, Норвегією, Польщею та Угорщиною, відносини було зміцнено династичними шлюбами, які самі по собі становили одну з граней тогочасної дипломатії й політики.

Таким чином, Київська Русь за часів Ярослава Мудрого посіла одне з центральних місць у системі європейських політичних взаємовідносин. Князь старався досягти компромісу дипломатичним шляхом, бо це його більше влаштовувало. Війни його не захоплювали, перш за все він любив читати, це було його захопленням на все життя.

37 років правління Ярослава Мудрого (1019–1054 рр.) заклали міцний фундамент розвитку традицій державотворення на українських землях. Протягом цього часу давньоруська держава зберігала свою могутність та міжнародний авторитет.

Коли князь Ярослав почав занепадати на здоров'ї, то скликав своїх синів і поділив між ними державу. Ізяславові довірив князувати в Києві, Святославові віддав Чернігівщину, Всеволоду — Переяславщину, Ігорю — Волинь, і заповів синам поважати та слухати Ізяслава.

Помер Ярослав Мудрий у Вишгороді (28 лютого 1054 року на 76-му році життя) на руках свого улюбленого сина Всеволода й знайшов вічний спочинок у київському храмі, збудованому ним самим в ім'я Святої Софії, премудрості Божої.

11 липня 2008-го на Ювілейному помісному соборі князя Ярослава було зачислено до сонму святих.

«Його часи, його порядки зісталися на цілі століття потім взірцем, правилом, основою для всяких розпоряджень, а все його князювання – світлою і щасливою добою супроти пізніших бід, які впали на долю України потім». М. Грушевський, 1913

Історична пам'ять про Ярослава Мудрого:

- Пам'ятники Ярославу Мудрому встановлені в Києві, Харкові, Білій Церкві та Ярославлі.
- Національна юридична академія в Харкові носить ім'я Ярослава Мудрого.
- У 2008 році князь Ярослав Мудрий посів перше місце в телепроекті «Великі українці».
- Образ київського князя неодноразово відтворювався в музиці, літературі та кіно.
- В Україні встановлено високу державну нагороду – Орден князя Ярослава Мудрого (1995), для нагородження громадян за видатні особисті заслуги перед українською державою в галузі державного будівництва, зміцнення міжнародного авторитету України, розвитку економіки, науки, освіти, культури, мистецтва, охорони здоров'я, за благодійну, гуманістичну та громадську діяльність.
- Національною академією правових наук України та Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого заснована Премія імені Ярослава Мудрого (2001) – визнання видатних заслуг науковців-правознавців та практиків-юристів в розбудові правової демократичної держави України.

Правління Ярослава Мудрого було одним із блискучих періодів в історії київської Русі. Якщо завданням Ігоря і Святослава було утвердження давньоруської держави як провідної сили Східної Європи, метою Ольги і Володимира - прилучення Русі до християнської віри й основ візантійсько-православної традиції, то Ярослав, відновивши державну єдність після смуті й усобиць перших років по смерті Володимира, зосередився на мирній творчій праці.

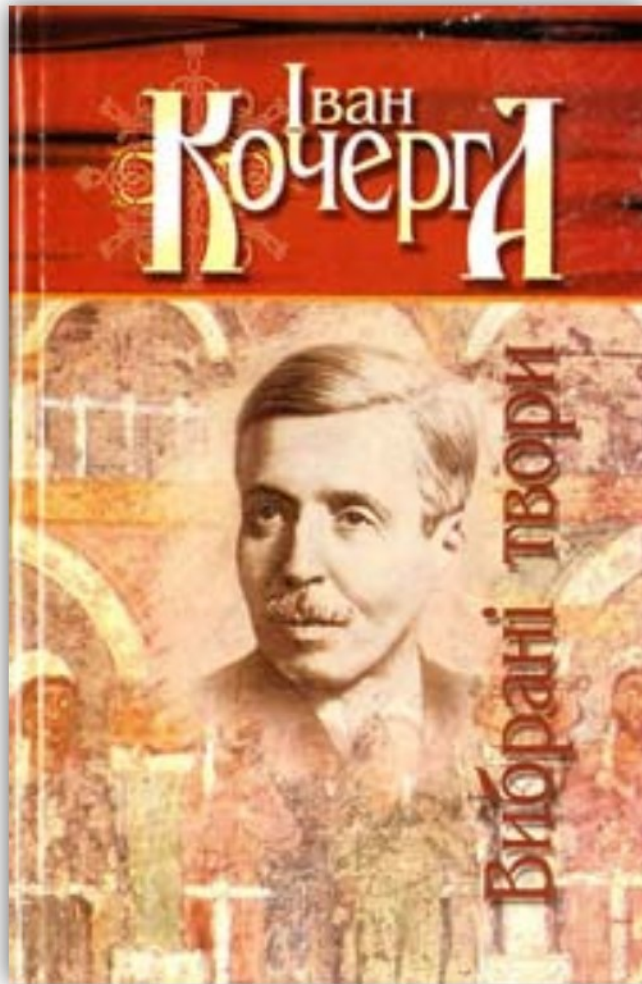
Саме за Ярослава було закладено ті основи вітчизняної культурної традиції, які, проявляючись в архітектурі та історіографії, образотворчому мистецтві й суспільній думці, книжковій освіченості й монастирському житті, продовжували розвиватися у

За його князювання культура Русі, прилучена до досягнень християнської цивілізації, розкривалася в усій повноті та багатстві, а Київ став одним із найбагатолюдніших і найкрасивіших міст Європи.

Ось про це і розповідають видання, які представлені у нашій **віртуальній виставці-персоналії «Будівничий Великої держави Ярослав Мудрий та його доба».**

Суспільство мусить повертатися до історії, аналізувати її - щоб чіткіше окреслити й оцінити сьогодення. Адже так формується самосвідомість епохи.

Тож всіх, хто любить історію, цікавиться художньою літературою, запрошуємо у нашу бібліотеку (ауд.514).

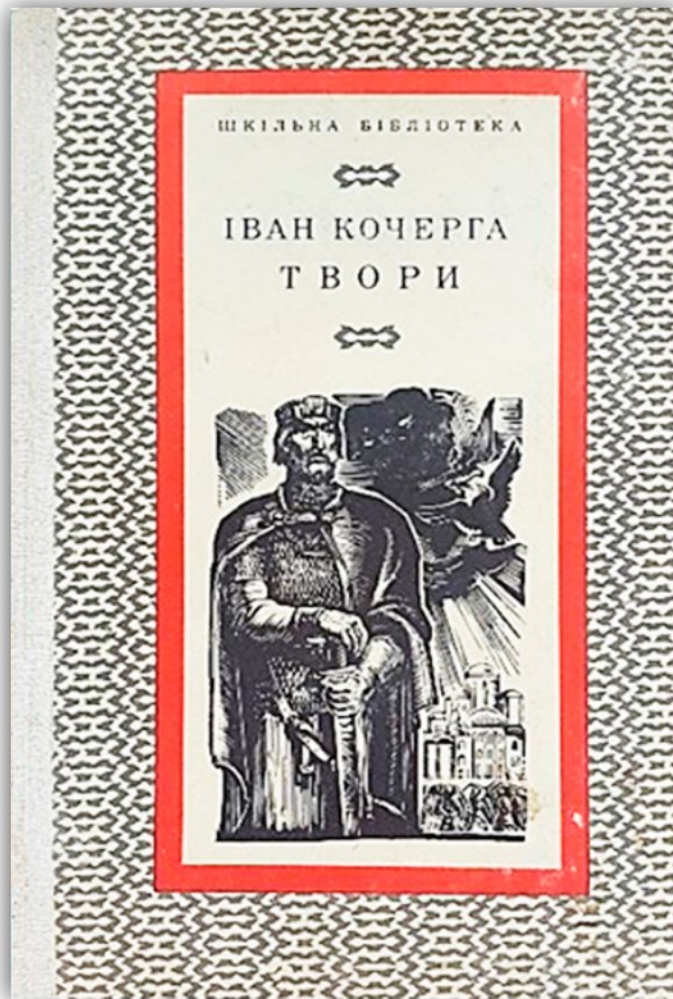

Кочерга І. А. Вибрані твори / Передм. О. Бондаревої.— К.: Сакцент Плюс, 2005.— 480 с.

Ярослав Мудрий : драматична поема.

В основі поеми – події періоду князювання Ярослава Володимировича, якого за реформи та досягнення, що мали значний вплив на розвиток Київської Русі, назвали Мудрим. Автор досліджує політичні і соціальні аспекти київської Русі того часу, а також зображує характер та вольові риси головного героя. Читача чекають детально вивчені історичні факти, живописні описи та захоплива інтрига. У поемі ведеться про 1030–1036 роки, коли великому князю вдалося зупинити міжусобні сварки на київських землях та відбити навалу печенігів.

Місце знаходження: абонемент художньої літератури, 5 корпус, ауд. 514

Кочерга, Іван Антонович. Твори. – Київ: «Молодь», 1976. – 422 с.

Драматична поема “Свіччине весілля”.

Поема на п’ять дій. Написана 1930 року (перша назва — «Пісня про свічку»). Образ світла втілений у п’єсі від початку до самого кінця — від головного драматичного конфлікту (боротьба ремісників з київським воєводою щодо права на запалення світла) до самого прізвища головного героя (Іван Свічка).

Створено на основі історично достовірного факту про заборону світити світло в Києві наприкінці XV — на початку XVI ст.

Місце знаходження: абонемент художньої літератури, 5 корпус, ауд. 514

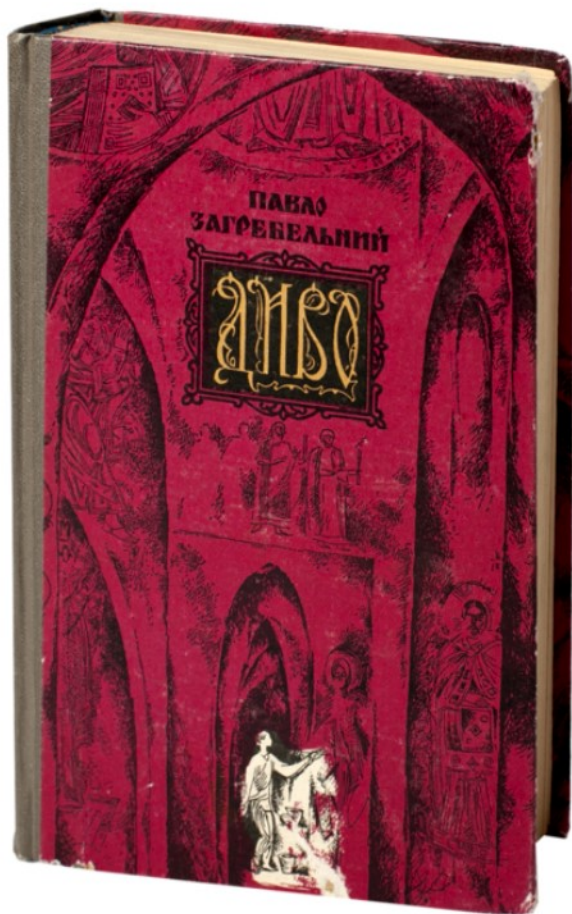

Толочко П. П. Володимир Святий ; Ярослав Мудрий / Петро Толочко. – Київ : «АртЕк», 1996. – 213 с. : іл.

Дві наймогутніші державні постаті нашої далекої минувшини під досвідченим пером відомого історика являються читачеві у новому освітленні, а їхні діяння і непідвладний часові спадок розкриваються на основі новітніх здобутків української і світової науки.

Відомий вчений П. Толочко розглядає версію, що книжкове зібрання Ярослава Мудрого не загинуло, а лежить десь у підземеллях, яких дуже багато в Києві, починаючи від Києво-Печерського монастиря до колишнього Межигірського монастиря, в якому століттями існувала велика

Місце знаходження: читальний зал економіко-гуманітарної літератури, 5 корпус, ауд. 513

Павло Загребельний, «Диво». - Київ: «Дніпро», 1971. - 670 с.

«Диво» — перший історичний роман українського письменника Павла Загребельного 1968 року про Київську Русь доби Ярослава Мудрого, за часів якого сталося об'єднання земель руських та було зведено Софійський собор у Києві

Життєві шляхи героїв — зодчого Сивоока та князя Ярослава — перехрестилися на майдані, де підіймався величний та дивовижний храм. Софія Київська з'єднала долі талановитого майстра і мудрого правителя. Дві людські драми розгортаються на сторінках роману. Сивоок, для якого будівництво храму стає головною справою життя, трагічно гине і його ховають під плитами собору. Ярослав Мудрий вінчається в Софії на кесаря землі Руської. Але і він дійшов цього ціною великих душевних втрат, зрікшись заради влади єдиного в своєму житті справжнього кохання.

Місце знаходження: абонемент художньої літератури,
5 корпус, ауд. 514

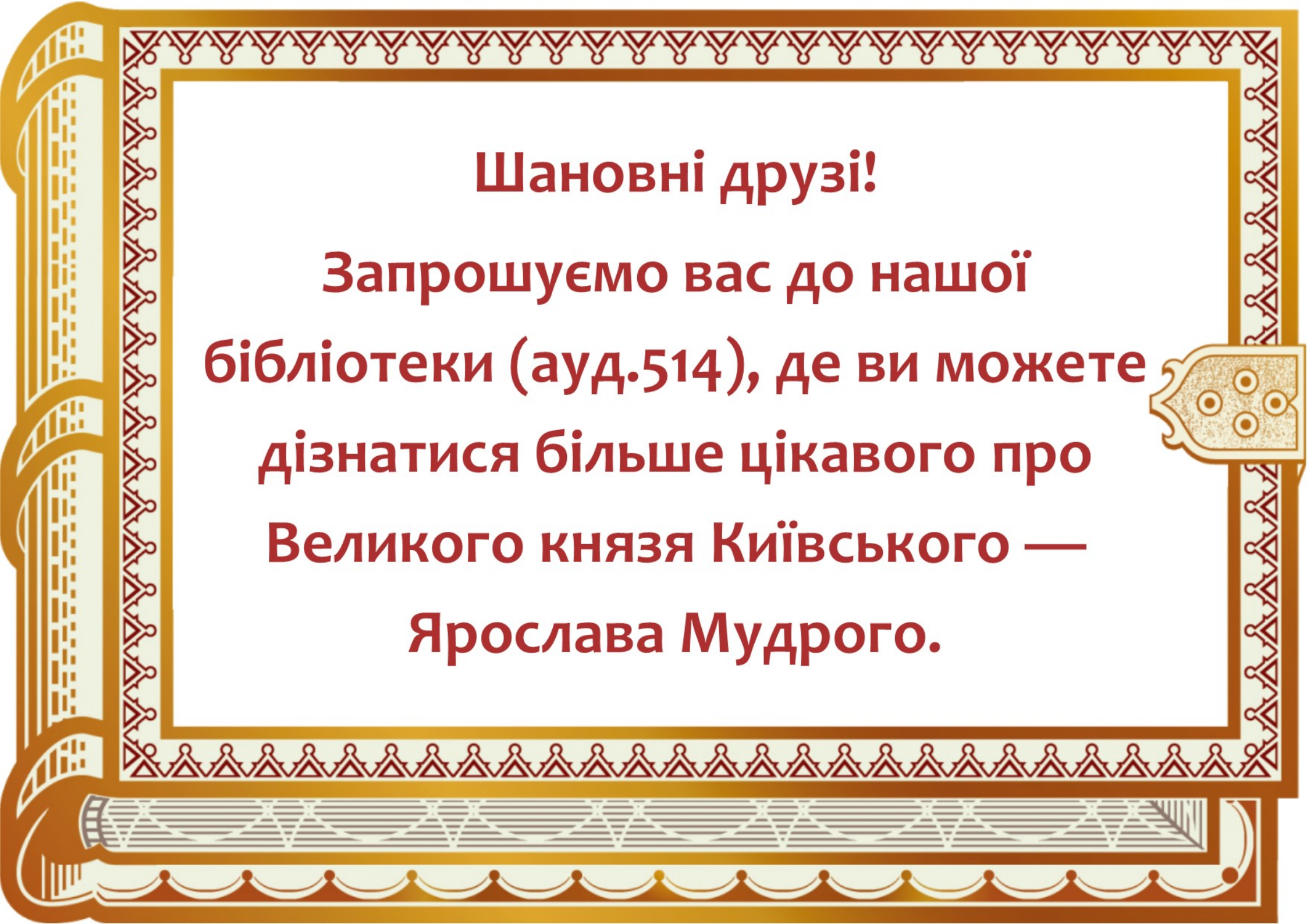

Олесь Олександр. Княжа Україна: Минуле України в піснях: Поема.— К.: Веселка, 1991.— 143с.

«Княжа Україна» — це історія давніх часів, коли ще «по лісах дрімучих, темних, з луком пращур наш ішов». Часів, коли ще «спочивала Україна в золотих, дитячих снах». Це епохи звияг і слави, старовинних звичаїв і мудрих настанов, могутніх лицарів і князів, фантастичних мандрівок і дивної природи. Це історія, яка схожа на чарівну казку. Тут і про славетний похід на Царгород, і про похід на хозар, про війну з болгарами й греками, про народного богатиря Микиту Кожум'яку й хрещення Володимира Великого — давні легенди та історії нашої України.

«Початки Києва», «Аскольд і Дір», «Княгиня Ольга», «Ярослав Мудрий» — маленькі віршовані оповідки великої історії українського народу.

Місце знаходження: абонемент художньої літератури, 5 корпус, ауд. 514

Шановні друзі!

**Запрошуємо вас до нашої
бібліотеки (ауд.514), де ви можете
дізнатися більше цікавого про
Великого князя Київського —
Ярослава Мудрого.**

ДОБІРКА ІНТЕРНЕТ - ПОСИЛАНЬ

<https://www.youtube.com/watch?v=GU47vKatCTQ>

Обличчя української історії. Ярослав Мудрий. Відео

<http://heroes.profi-forex.org/ua/jaroslav-georgij-mudrij>

ЯРОСЛАВ МУДРИЙ - князь, який зробив КИЇВСЬКУ РУСЬ ВЕЛИКОЮ ДЕРЖАВОЮ

<https://www.youtube.com/watch?v=Y5KZQBrxCbo>

Таємне життя Ярослава Мудрого / Русь / Історія України. Відео

<http://prostir.museum/ua/post/27640>

Ярослав Мудрий. Журнал «Музейний простір»